

CPD kurs

Значај успостављања катастра загађивача

Весна Пешић

Природно -математички факултет Нови Сад

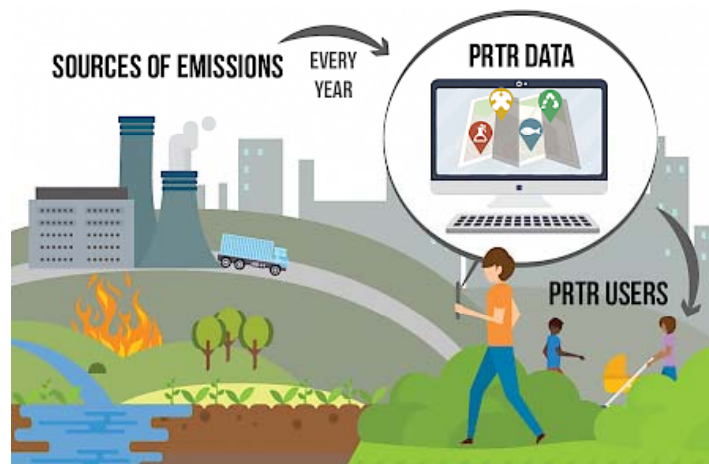
Трг Доситеја Обрадовића 3

vesna.pesic@dh.uns.ac.rs

14. Septembar 2022. Novi Sad

катастар загађивача = регистар извора загађивања

- регистар информација и података о загађивачима животне средине
- полазна основа за идентификацију и мониторинг извора загађивања животне средине

катастар загађивача = регистар извора загађивања

- скуп систематизованих података и информација о:
- врстама,
- количинама,
- начину и месту уношења, испуштања или одлагања
- загађујућих материја у гасовитом, течном и чврстом агрегатном стању или испуштања енергије (буке, вибрација, топлоте, јонизујућег и нејонизујућег зрачења) из тачкастих, линијских и површинских извора загађивања у животну средину

ПРАВИЛНИК О МЕТОДОЛОГИЈИ ЗА ИЗРАДУ НАЦИОНАЛНОГ И ЛОКАЛНОГ РЕГИСТРА ИЗВОРА ЗАГАЂИВАЊА, КАО И МЕТОДОЛОГИЈИ ЗА ВРСТЕ, НАЧИНЕ И РОКОВЕ ПРИКУПЉАЊА ПОДАТАКА („Сл. гласник РС”, бр. 91/2010, 10/2013 и 98/2016)

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se metodologija za izradu nacionalnog i lokalnog registra izvora zagađivanja, kao i metodologija za vrste, načine i rokove dostavljanja podataka.

Član 2

Nacionalni registar izvora zagađivanja (u daljem tekstu: Nacionalni registar) vodi Agencija za zaštitu životne sredine u skladu sa Zakonom o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik RS”, br. 135/04, 36/09, 36/09, u daljem tekstu: Zakon).

Lokalni registar izvora zagađivanja (u daljem tekstu: Lokalni registar) vodi nadležni organ jedinice lokalne samouprave, u skladu sa Zakonom.

Član 3

Nacionalni registar sadrži podatke koje dostavljaju privredna društva i druga pravna lica i preduzetnici koja predstavljaju izvore zagađivanja različitih delatnosti, datih u Prilogu br. 1. - Lista 1. Spisak delatnosti i minimalne granične vrednosti za izveštavanje za Nacionalni registar izvora zagađivanja, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Lokalni registar sadrži podatke koje dostavljaju privredna društva i druga pravna lica i preduzetnici koja predstavljaju izvore zagađivanja različitih delatnosti, datih u Prilogu br. 1. - Lista 2. Spisak delatnosti i minimalne granične vrednosti za izveštavanje za Lokalne registre izvora zagađivanja, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Podaci iz st. 1. i 2. ovog člana prikupljaju se za period od jedne kalendarske godine.

Član 4

Za potrebe registara prikupljaju se podaci o zagađujućim materijama koje se emituju u životnu sredinu, a koje su date u Prilogu br. 2. - Spisak zagađujućih materija, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Које су законске обавезе предузећа?

- Закон о заштити животне средине - оператери постројења која представљају извор емисија и загађивања животне средине обављају мониторинг емисија из својих постројења
- Правилник о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података се ослања на примену подзаконских аката у којима су дате обавезе праћења емисије загађујућих материја у ваздух и воде, као и обавезе карактеризације и класификације отпада

Ко доставља податке?

- привредна друштва и друга правна лица и предузетници која испуњавају услове о минималним граничним вредностима капацитета у одговарајућим привредним делатностима
- као што је наведено у Листи 1 - Списак делатности и минималне граничне вредности за извештавање за Национални регистар извора загађивања
- као што је наведено у Листи 2 - Списак делатности и минималне граничне вредности за извештавање за Локалне регистре извора загађивања

Правилника о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података ("Сл. гласник РС" бр. 91/2010 и 10/2013 и 98/16)

Ко доставља податке?

општинска јавно-комунална предузећа о квалитету отпадних вода из канализационих система за сваки излив, пре мешања са водом реципијента

оператери у чијим се постројењима генерише опасни отпад, без обзира на делатност, капацитете и просечан број запослених у извештајној години

медицинске и ветеринарске установе о генерисаном отпаду

општинска јавно-комунална предузећа која прикупљају отпад из насеља (комунални отпад)

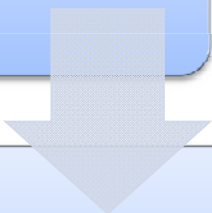
предузећа која прикупљају и транспортују отпад, осим комуналног

предузећа која врше обраду отпада

предузећа која увозе отпад за своје потребе или у циљу даље продаје, без обзира на делатност

Циљ успостављања и вођења катастра

потреба за квалитетним и правовременим информацијама о загађивању животне средине из предузећа која емитују загађујуће материје у животну средину

неопходан предуслов за успостављање ефикасног и ефективног система заштите животне средине

Циљ успостављања и вођења катастра

Идентификација извора појединих загађујућих материја

Утврђивање количина и праћење трендова емисија специфичних загађујућих материја

Идентификација географских подручја од интереса

Процена могућности смањења коришћења или искључивања из процеса производње наведених загађујућих материја

Циљ успостављања и вођења катастра

Смањивање загађења из индустријских постројења и других извора на најмању могућу меру

Постизање високог нивоа заштите ваздуха, вода и земљишта, односно животне средине у целини

Промоција превенције загађења, чистије производње, минимизације отпада, енергетске ефикасности као економски оптималних решења за смањење загађења

Помак ка одрживом развоју и заштити здравља ове и будућих генерација

Циљ успостављања и вођења катастра

Унапређење доступности информација јавности, као и њено укључивање у процес одлучивања о питањима животне средине

Рационализација и интеграција постојећих захтева за извештавањем на националном и међународном нивоу

Хармонизација извештавања са међународном законском регулативом, праксом и стандардима

Правовремено достављање поузданих информација свим заинтересованим странама

Катастар отпадних вода на канализационом сливу насеља

- карактеризација индустријских отпадних вода (сваког излива), радионица, болница, ресторана....
- основа за изналажење начина за оптимално пројектовање предретмана индустријских отпадних вода које се изливају у јавну канализацију
- планирање и изградња уређаја за пречишћавање градских отпадних вода и њиховог правилног функционисања
- целокупног система контроле квалитета комуналних отпадних вода
- Значај није само у добијању података о отпадним водама, већ и за доношење прописа и ограничења за испуштање отпадних вода у јавну канализацију уз сталне исправке и уношење најновијих стања и стална контролна испитивања.

Које податке обухвата катастар?

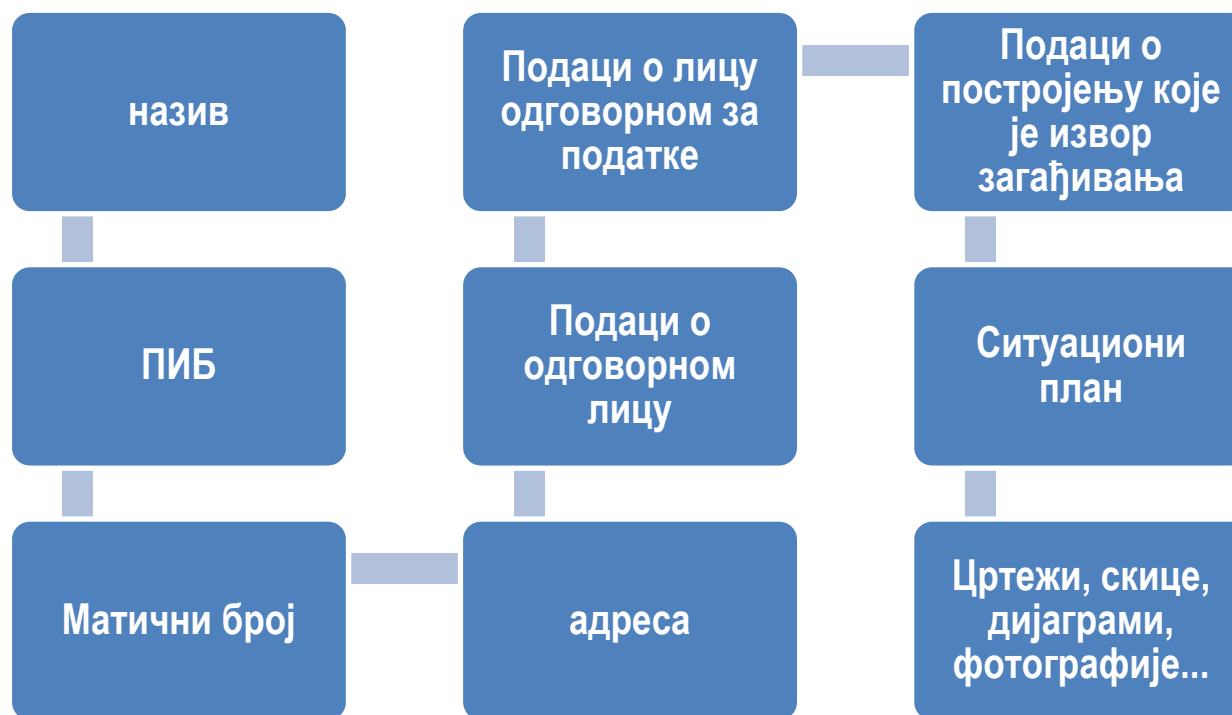
општи /идентификациони
подаци

подаци о производњи

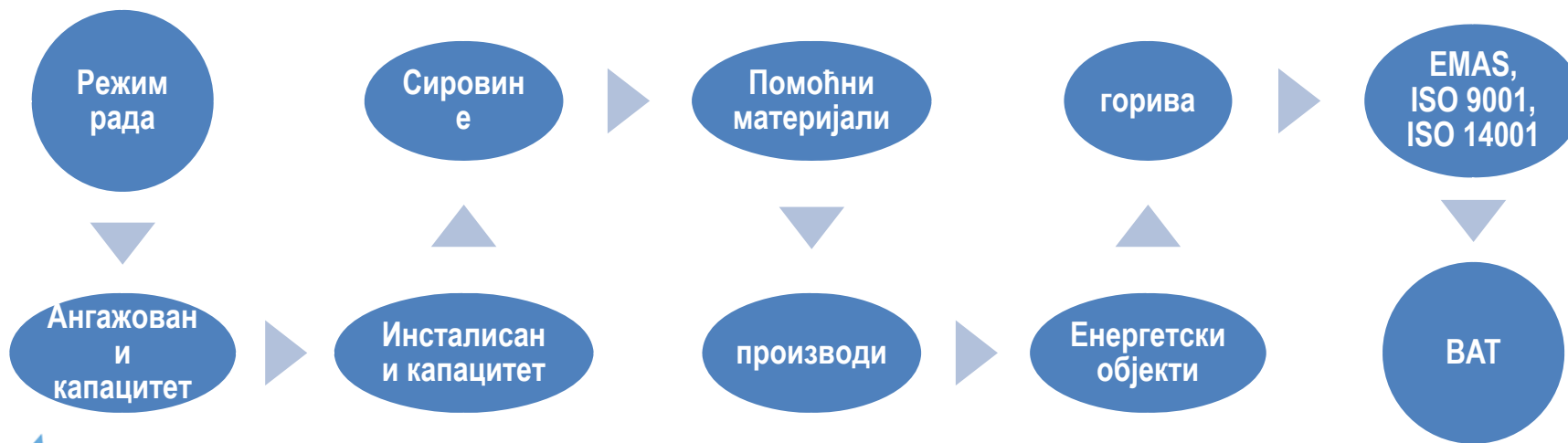
подаци о отпадној води

подаци о отпаду

општи /идентификациони подаци

Подаци о производњи

Подаци о производњи

- Сировине и помоћни материјали који могу утицати на квалитет отпадних вода.
- Посебна пажња се усмерава на материјале који су штетни и опасни у случају акцидента и могу dospети у воде.
- Подаци о безбедности, токсичности, мирисима, као и други подаци о материјалима који се налазе у погону/предузећу морају бити наведени у катастарском обрасцу.
- Особине : експлозивност, оксидујуће дејство, запаљивост, токсичност, корозивност, иритантност.
- Посебну пажњу треба посветити материјалима чије су особине дефинисане Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање ("Сл. гласник РС", број 24/2014)

Подаци о отпадној води

порекло отпадне воде

снабдевање водом

опис настанка отпадних вода

начин испуштања

врсте отпадних вода

начин каналисања, реципијенти

период испуштања, количине

програм испитивања

анализа отпадне воде

подаци о лабораторији

подаци о постројењу

општи подаци, врсте третмана

програм унапређења

документација

налаз инспекције

подаци о дозволама за испуштање

Подаци о отпаду

врста (чврст, течан, муљ)

место настајања

место одлагања

количина

контролна књига

начин решавања

Коме служе подаци из катастра?

загађивачима

надлежним институцијама

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

Невладине организације

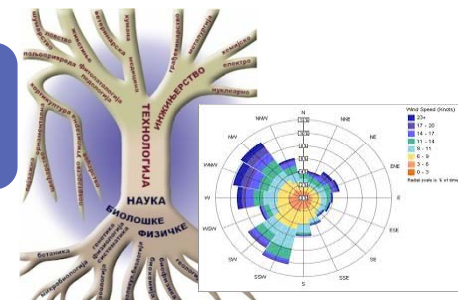
невладиним организацијама

JAVNA RASPRAVA

јавности

у научне сврхе

Информациони систем

- за анализу података о квалитету и количини индустријских отпадних вода
- на основу поставки из катастра дизајнирају се упити који омогућују претрагу података у циљу добијања информација о квалитету отпадних вода и њеном утицају на квалитет градске канализације

Информациони систем

смањење индивидуалних
радних напора извршилаца

повећање укупног квалитета
процеса рада

рационализација поступака
управљања у систему

побољшање укупних резултата
рада и пословања система

Информациони систем

Извештаји о анализама отпадних вода за сваку индустрију/погон који упушта отпадне воде у градску канализацију

Извештај о средњим, максималним и минималним вредностима параметара отпадних вода по индустрији/погонима

Извештај о томе које су лабораторије радиле анализе и да ли има значајних одступања у подацима ако су различите лабораторије анализирале исте отпадне воде

Извештај о потребном (планираном) броју анализа отпадних вода у току године за сваку индустрију/погон и број анализа који је остварен

Извештај о документацији коју поседује индустрија/погон, а која је потребна за изградњу и функционисање постројења за предtretман или пречишћавање индустријских отпадних вода

Извештај о количини отпадних вода по индустрији/погону, који садржи податке о пројектованој, мереној или процењеној количини санитарних, технолошких, расхладних или збирних отпадних вода

Информациони систем

Извештај о изграђеним ГППОВ, који садржи степен третмана, опис поступка пречишћавања, планирани програм за побољшање процеса пречишћавања, капацитет постројења и годину изградње или реконструкције

Извештај о документима које поседује индустрија/погон, који документују мере које се спроводе у циљу заштите животне средине: ISO 9000, ISO 14000, EMAS, коришћење BAT

Извештај о надзору инспекције

Извештај о производњи опасних материја у производњи или њихом коришћењу у производњи

Извештај о количини опасних материја на лагеру

Извештај који садржи попис предузећа/погона који се налазе на канализационом сливу, по делатности

Информациони систем

Израчунавање органског или било ког другог оптерећења по одређеној деоници канализационог слива и одређеној грани индустрије

Формирање различитих извештаја о оптерећењу отпадне воде (масеним протоцима): по испустима, погонима, локацији, деловима канализационог слива, делатности погона, сумарно оптерећење

Обрачун трошкова за пречишћавање индустријских отпадних вода по индустрији на централном ППОВ Новог Сада

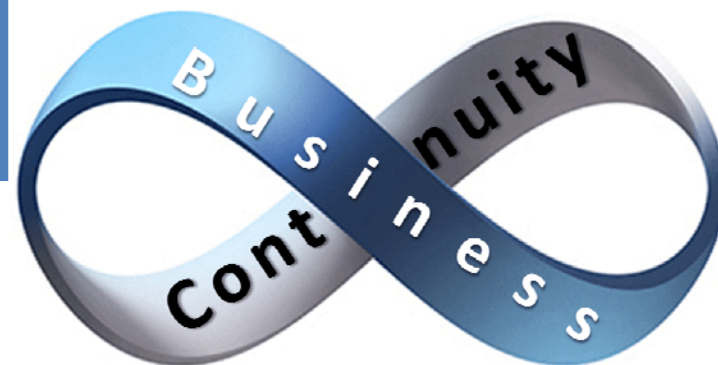
графички преглед обрађених података

катастар загађивача није једнократан посао, већ представља процес који се обнавља сваке године

Пре изградње
ППОВ

У току рада
ППОВ

Доприноси катастра и информационог система

креирање услова животне средине на локалном нивоу

прихватање дугорочне перспективе са предузимањем акција «корак по корак», почевши одмах

коришћење прецизно дефинисане временске скале спровођења мера и придржавање истој

селекција адекватних технологија појединачних индустријских загађивача у циљу ефикасне и исплативе употребе ресурса воде и разматрање алтернатива еко-технологијама

укључивање свих корисника на самом почетку и обезбеђење транспарентности у управљању и процесима доношења одлука

обезбеђење финансијске стабилности и одрживости

дефинисан план даљег развоја канализације

постављање приоритета у механизму спровођења акционог плана

CPD kurs

ХВАЛА

НА
ПАЖЊИ

